



RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Janusz KOCHANOWSKI

RPO-514592-II/05/PS

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, 07/10/2007

Pan
Prof. dr hab. Zbigniew Cwiągalski
Minister Sprawiedliwości-
Prokurator Generalny
Warszawa

Archie Ławny Janusz Kochanowski

W wystąpieniu z dnia 24 października 2006 r. adresowanym do Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego, będącym kontynuacją wcześniejszych wystąpień z dni: 29 września 2005 r. (adresowanym do Przewodniczącego Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Karnego przy Ministrze Sprawiedliwości) i 6 grudnia 2005 r. (adresowanym do Ministra Sprawiedliwości), poruszyłem kwestię potrzeby wprowadzenia do Kodeksu karnego skarbowego przepisu umożliwiającego wystąpienie przez interwenienta z wnioskiem o wznowienie postępowania w sytuacji określonej w art. 190 ust. 4 Konstytucji RP, jak również takiej nowelizacji art. 540 § 2 Kodeksu postępowania karnego, aby nie ulegało wątpliwości, iż postępowanie wznowia się na korzyść każdej strony postępowania karnego (lub karnego skarbowego), o której prawach i wolnościach orzeczono w tym postępowaniu na podstawie przepisu uznanego wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego za sprzeczny z Konstytucją.

Sytuacja w zakresie omawianego przepisu art. 540 § 2 K.p.k. uległa pewnej zmianie w wyniku wydania przez Trybunał Konstytucyjny w dniu 7 września 2006 r. wyroku w sprawie o sygn. akt SK 60/05. W wyroku tym stwierdzono, iż art. 540 § 2 K.p.k. w zakresie, w jakim ogranicza dopuszczalność wznowienia postępowania na korzyść oskarżonego tylko do przypadków, w których uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niekonstytucyjny przepis prawny stanowiący podstawę skazania lub warunkowego umorzenia, jest niezgodny z art. 190 ust. 4 w zw. z art. 32 ust. 1, art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji RP. Co istotne, Trybunał zawarł w uzasadnieniu tego wyroku spostrzeżenie, iż wznowienie, o którym mowa w art. 190 ust. 4 Konstytucji RP, jeśli dotyczy postępowania karnego, nie może doprowadzić do pogorszenia sytuacji oskarżonego, albowiem byłoby to niezgodne z art. 42 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 1 § 1 i 4 Kk.

Treść powyższego orzeczenia nie wyeliminowała w mojej ocenie konieczności nowelizacji przepisu art. 540 § 2 Kpk. Wydaje się bowiem, iż zmiany w tej normie, wynikające z wypowiedzi Trybunału, nie doprowadziły w sposób jednoznaczny do objęcia jej zakresem tych podmiotów, które - nie będąc oskarżonymi - chcą zrobić użytek z uprawnienia, wynikającego dla nich z art. 190 ust. 4 Konstytucji.

W świetle odpowiedzi, udzielonej mi pismem z dnia 1 czerwca 2007 r. (nr DL-P-I-0760-16/06) oraz wcześniejszych odpowiedzi w tej sprawie (z dni: 21 listopada 2005 r. oraz 30 grudnia 2005 r.), mój pogląd, co do potrzeby szerszej nowelizacji art. 540 § 2 K.p.k., został podzielony.

Jak jednak wynika z lektury projektu z dnia 18 sierpnia 2008 r. ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny, ustawy - Kodeks postępowania karnego, ustawy - Kodeks karny wykonawczy, ustawy - Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw, zamieszczonego na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości, nie planuje się obecnie wprowadzenia zmian do art. 128 Kodeksu karnego skarbowego. Jeśli zaś chodzi o projektowaną nowelizację treści art. 540 § 2 K.p.k., to poszerza ona jedynie zakres tego przepisu w kierunku wskazanym w powołanym wyroku Trybunału Konstytucyjnego, poprzez dodanie do dotychczasowej treści tego przepisu, na jego końcu, zwrotu „lub orzeczenia w przedmiocie środków zabezpieczających”. Zaproponowana w projekcie nowa formuła art. 540 § 2 K.p.k. nie uwzględnia jednak w pełni stanowiska Trybunału Konstytucyjnego, który w uzasadnieniu powołanego wyroku stwierdził między innymi, iż „Ustawodawca, w sposób sprzeczny z obowiązkiem wynikającym z art. 190 ust. 4 Konstytucji, wykluczył prawo żądania wznowienia, co do wyroków umarzających i uniewinniających oraz co do wszelkich postanowień zapadających w postępowaniu karnym” oraz wskazał, iż jedynym kryterium ograniczającym możliwość wznowienia postępowania karnego winna być gwarancja niepogarszania sytuacji prawnej oskarżonego.

W przedstawionej sytuacji zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o poinformowanie mnie, czy planowana jest nowelizacja przepisu art. 540 § 2 K.p.k. mająca na celu umożliwienie wznowienia postępowania na korzyść innych uczestników postępowania karnego, w tym interwenientów w postępowaniu karnym skarbowym (co wiązałoby się także z potrzebą zmiany treści art. 128 K.k.s.) o ile to nie spowoduje pogorszenia sytuacji oskarżonego.

*Zem groy nauet
per holant.*